

UVODNIK

PESCO – VEČ VARNOSTI ZA EVROPO

Konec leta, natančneje 13. decembra, bo prva obletnica ustanovitve Pesca. Angleška kratica izhaja iz *Permanent Structured Cooperation*, kar pomeni Stalno strukturno sodelovanje.

Pesco naj bi poglobil obrambno sodelovanje med državami članicami Evropske unije (EU), in sicer pri razvijanju skupnih obrambnih zmogljivostih, skupnih projektih in operativni pripravljenosti ter prispevanju oboroženih sil.

EU je v zgodnjih začetkih največ pozornosti namenjala ekonomskemu napredku držav članic, kar je bil v desetletju po koncu druge svetovne vojne zelo logičen cilj. Varnost in obramba sta se pozneje pojavljala v zametkih v obliki Zahodnoevropske unije, skupne zunanje in varnostne politike itn. Do začetka vojne v nekdanji Jugoslaviji EU ni imela resnih razlogov, da bi se področju varnosti temeljito posvetila. Varnostna politika je bila ena izmed politik, ki so bile prisotne predvsem »na papirju« in v različnih razpravah, kar je prišlo najbolj do izraza prav pri vrenju v tako imenovanem balkanskem kotlu. To je bil dober preizkus delovanja EU in prav tu se je pokazalo, da bo treba nekaj temeljito spremeniti. Eden od rezultatov je bilo tudi večje angažiranje v mednarodnih operacijah in na misijah. Opazovalna misija je bila napotena v Gruzijo, policijska in pravosodna na Kosovo, za pomoč pri posledicah cunamija v Indonezijo, za boj proti piratom v Somalijo in za zaščito beguncev v Mali.

Drugi prelomni preizkus delovanja EU na področju varnosti in obrambe je bila evropska migrantska kriza leta 2015, pri čemer je prišlo najbolj do izraza pomanjkanje ustreznih politik na ravni EU. Šlo je za kontradiktornost politik, ki veljajo znotraj EU za države članice in njihove prebivalce ter za vse druge države in njihove prebivalce, za katere visoke vrednote, etične norme in socialne ugodnosti prenehajo veljati, kadar gre za izjemno veliko število prišlekov. Preden so se pomembni organi EU sestali, posvetovali, odločili in ukrepali, so se problemi na različnih področjih namnožili, eden izmed ključnih pa je bil varnostni problem.

Drugih vplivov, ki so bili vzrok za nastanek Pesca, je bilo še veliko, o njih v nadaljevanju pišejo avtorji. Naj le omenim, da je EU na prelomnici, saj je vedno bolj prisoten evroskepticizem, o katerem so veliko govorili tudi na Strateškem forumu na Bledu.

Ali bo Pesco zgodba o uspehu, ugotavljata **Petra Culetto** in **Jure Himerajh** v članku *Pesco – na poti k evropski varnostni in obrambni uniji ali še en spodletel poskus evropske skupnosti?* Avtorja trdita, da sta glavna namena Pesca nadaljnja integracija in poglobitev sodelovanja na varnostnem in obrambnem področju. Kakšna bo njeno prihodnost in vloga Slovenije pri tem?

Strategija in vojaške zmogljivosti za odvrčanje je naslov članka **Anžeta Rodeta**, v katerem preučuje strateške spremembe v varnostnem okolju, nove oblike groženj in pozicioniranje malih držav pri zagotavljanju svoje obrambe v odnosu do velikih. Velike države so v mednarodnih zavezništvih kljub vsemu v nekoliko drugačnem položaju kot male, zato avtor predlaga nekaj pobud za Slovenijo in Slovensko vojsko.

O odzivih na spremembe v mednarodnem varnostnem okolju pišeta **József Padányi** in **László Földi** v članku *Modernizacija v madžarski vojski*. Ugotavljata, da je posodobljanje opreme in tehnologije pomembno v oboroženih silah. Treba je iti v korak s časom, skrbeti za varnost posameznika in svoje države ter odigrati svojo vlogo v zavezništvu.

Paket ciljev zmogljivosti za Slovensko vojsko za leto 2017 predvideva postavitev srednjih bataljonskih bojnih skupin z vozili, ki so opremljena s 30 mm topom, pravi **Viktor Potočnik** v članku *Oklepni transporter ali bojno vozilo pehote v srednji bataljonski bojni skupini*, kar po mnenju avtorja pomeni nekaj strokovnih neznank. Te so pojasnjene v članku. Avtor ponuja celo nekaj rešitev.

Džihadizem in radikalizacija v izbranih regijah Evrope, Bližnjega vzhoda in Severne Afrike – študija primera je tema članka **Józsefa Kisa-Benedeka**. Izhaja iz trendov zadnjih dveh let, ko se državljani različnih evropskih držav aktivno vključujejo v boje v Siriji in se iz njih vračajo nazaj v matično državo. Kaj to za matične države pomeni v varnostnem smislu? Avtor z nami deli nekaj zanimivih, drugačnih pogledov.

Varnostni trendi določajo spremembe na več področjih in področje varnosti se spreminja že samo po sebi. Po navadi sicer prepočasi, a pri varnosti gre za občutljive vsebine, ki morajo biti dobro premišljene, odlično zapisane in vsestransko organizirane. Zato je pomembno, da znanstveniki in strokovnjaki, civilni in vojaški, izmenjujejo izkušnje, poglede in ideje glede prihodnje varnosti. Ena izmed možnosti je tudi sodelovanje v naši publikaciji.

Vabljeni k branju in pisanju!